

Belowska J.¹, Panczyk M.¹, Zarzeka A.¹, Zmuda-Trzebiatowska H.^{2,3}, Kot-Doniec B.², Gotlib J.¹

¹ Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

² Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

³ Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w Warszawie

Adres do korespondencji:

mgr Jarosława Belowska

Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

ul. Żwirki i Wigury 81, 02-091 Warszawa

tel./fax: (22) 57 20 491

e-mail: jaroslawa.belowska@wum.edu.pl

www.zakladdydaktyki.wum.edu.pl

Tytuł: **Evidence – Based Practice (EBP) w praktyce zawodowej pielęgniarek – analiza wiedzy, postaw i umiejętności w zależności od wykształcenia**

Wstęp

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych w oparciu o najnowsze wyniki badań naukowych jest warunkiem koniecznym do sprawowania opieki pielęgniarskiej na najwyższym poziomie. Kształcenie ustawiczne, aktualizowanie swojej wiedzy i umiejętności zawodowych może odbywać się poprzez uczestnictwo w różnych formach zinstytucjonalizowanego kształcenia podyplomowego, jak również poprzez podejmowanie studiów wyższych w zakresie pielęgniarstwa/położnictwa w lub innych, pokrewnych obszarach.

Cel

Ocena wiedzy, postaw i umiejętności pielęgniarek w zakresie zastosowania Evidence – Based Practice w praktyce zawodowej w zależności od posiadanego wykształcenia.

Materiał i metody

820 pielęgniarek i pielęgniarzy (19 mężczyzn), 306 (37%) posiadało wykształcenie średnie medyczne, 265 (32%) licencjackie, 249 (31%) magisterskie. Średni wiek 42,29 lata (min. 23, max. 69, SD=8,19), średni staż pracy 20,31 lat (min. 0, max.40, SD=9,50). Dobrowolne, anonimowe badania ankietowe. Standaryzowany kwestionariusz Evidence – Based Practice (EBP) Profile Questionnaire z Uniwersytetu w Południowej Australii: 7 domen (5 opartych na skali Likerta, 2 na skali nominalnej), 74 pytania zamknięte. Analiza rzetelności kwestionariusza, współczynnik -Cronbacha: 0,905. Analiza statystyczna: ze względu na porównanie trzech grup badanych oraz wykorzystanie pytań bazujących na skali nominalnej zastosowano nieparametryczny test Kruskalla-Wallisa ($p<0,05$), STATISTICA 12.

Wyniki

Wykształcenie badanych miało wpływ na rozumienie znaczenia terminu Evidence-based Practice i jego rolę w pielęgniarstwie ($p<0,001$). 57% magistrów zamierza rozwijać własne umiejętności w zakresie dostępu i oceny dowodów naukowych istotnych dla praktyki zawodowej ($p<0,001$) oraz korzystać z odpowiedniej literatury naukowej w celu aktualizacji posiadanej wiedzy ($p<0,001$). 51% pielęgniarek z wykształceniem średnim medycznym nigdy nie sformułowało poprawnego pytania klinicznego, dotyczącego pacjenta, problemu, podjętych działań i ich wyników ($p<0,001$). Osoby z wykształceniem licencjackim i magisterskim zdecydowanie częściej korzystały z elektronicznych baz piśmiennictwa naukowego i czytały wyniki opublikowanych badań naukowych ($p<0,001$).

Wnioski

1. W badanej grupie, wykształcenie miało wpływ na poziom wiedzy, postaw i umiejętności pielęgniarek w zakresie zastosowania Evidence-based Practice (EBP) w praktyce zawodowej.
2. Kształcenie pielęgniarek podczas studiów wyższych istotnie wpływa na zwiększenie poziomu ich wiedzy na temat EBP.
3. Niewystarczająca znajomość zagadnień związanych z wykorzystywaniem dowodów naukowych w codziennej praktyce klinicznej pielęgniarek z wykształceniem średnim może wynikać z systemu kształcenia zawodowego pielęgniarek w Polsce, który obowiązywał przed wejściem Polski do Unii Europejskiej i który opierał się głównie na średnim kształceniu zawodowym pielęgniarek.
4. Bez względu na poziom wykształcenia, istnieje w badanej grupie konieczność stałego, ustawicznego aktualizowania przez pielęgniarki wiedzy z zakresu EBP, m.in. przez uczestnictwo w różnych formach kształcenia podyplomowego.

Słowa kluczowe

Evidence-based Medicine, pielęgniarstwo, wykształcenie

Belowska J.¹, Panczyk M.¹, Zarzeka A.¹, Zmuda-Trzebiatowska H.^{2,3}, Kot-Doniec B.², Gotlib J.¹

¹ Division of Teaching and Outcomes of Education, Faculty of Health Science, Medical University of Warsaw, Poland

² Division of Clinical Nursing, Faculty of Health Science, Medical University of Warsaw, Poland

³ Centre for Postgraduate Education of Nurses and Midwives in Warsaw

mgr Jarosława Belowska

Division of Teaching and Outcomes of Education, Faculty of Health Science, Medical University of Warsaw, Poland

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

ul. Żwirki i Wigury 81, 02-091 Warszawa

tel./fax: (22) 57 20 491

e-mail: jaroslawa.belowska@wum.edu.pl

www.zakladdydaktyki.wum.edu.pl

Title: **Evidence – Based Practice (EBP) in the professional practice of nurses – an analysis of knowledge, attitudes and skills in relation to education**

Introduction

Upgrading of professional qualifications on the basis of the latest scientific research is a prerequisite to the provision of top-quality nursing care. Life-long education, knowledge and professional skills updating can take the form of institutionalized postgraduate education as well as higher-level studies in the field of nursing/midwifery or other related areas.

Aim

Evaluation of the knowledge, attitudes and skills of nurses in the application of Evidence-Based Practice in professional practice depending on the education held.

Material and Methods

820 nurses (19 male nurses), 306 (37%) with medium-level medical education, 265 (32%) with bachelor's degree education, 249 (31%) with master's degree education. Mean age 42.29 years (min. 23, max. 69, SD = 8.19), mean length of work 20.31 (min.0, max. 40, SD = 9.50). Voluntary, anonymous questionnaire-based survey. The standardized questionnaire Evidence-Based Practice (EBP) profile Questionnaire of the University of Southern Australia: 7 domains (5 based on the Likert scale, 2 on the nominal scale), 74 closed questions. The questionnaire reliability analysis, -Cronbach coefficient: 0.905. Statistical analysis: due to the need to compare three study

groups as well as use questions basing on the nominal scale the non-parametric Kruskal-Wallis test ($p < 0.05$), STATISTICA 12.

Results

The education of the nurses studied had an influence on their understanding of the term 'evidence-based medicine' and its role in nursing ($p < 0.001$). 57 nurses with a master's degree intend to develop their skills in the area of access to and evaluation of scientific evidence essential for professional practice ($p < 0.001$) as well as to make use of the relevant scientific literature to update their knowledge ($p < 0.001$). 51% of nurses with medium-level medical education have never formulated a correct clinical question with respect to a patient, a problem, undertaken actions and their results ($p < 0.001$). Nurses with a bachelor's degree and a master's degree used electronic scientific literature databases and got acquainted with the findings of research studies published ($p < 0.001$)

Conclusions

1. In the study group, education affected the level of knowledge, the attitudes and skills of nurses in the area of the application of Evidence-Based Practice (EBP) in professional practice.
2. The education of nurses in the course of higher-education studies contributes in a significant way to improving their knowledge of EBP.
3. Insufficient knowledge of issues related to the use of scientific evidence in everyday clinical practice of nurses with medium-level education may result from the system of the professional education of nurses in Poland which had been in force in Poland prior to its entry into the European Union and which had been based mainly on medium-level education of nurses.
4. Irrespective of the level of education, there is in the study group a necessity of permanent, life-long updating by nurses of their knowledge in the area of EBP, among others, by participation in different forms of post-graduate education.

Key words

Evidence-Based Medicine, nursing, education